

Finländare vill inte bli miljonärer

ARTIKELN PUBLICERADES I TIDNINGEN KAUPPALEHTI DEN 13 JANUARI 2017.

Skriven av Antti Lehmusvirta. Översättning: Martin von Pfaler

Läget är tyvärr fortfarande sådant, att ekonomin går bra i Sverige och dåligt i Finland. Under de gångna 25 åren har Sverige sakta men säkert kört om Finland, som förlorat sin kompassriktning efter de gyllene Nokia-åren. De senaste tio åren har för Finlands del varit helt förfelade medan möjligheterna tycks ha ökat i Sverige. Det finns all anledning att se över skillnaderna, eftersom Finland under många år tog in på Sverige.

Ännu år 1950 låg Finlands bruttonationalprodukt per capita på endast drygt hälften jämfört med grannen i väst. År 2006 var Finland redan hack i häl på Sverige. Under ett halvt sekel växte Finlands ekonomi snabbare än Sveriges, folk arbetade hårdare, startade företag och byggde landet.

Efter finanskrisen och fram till idag har Finlands ekonomi inte skapat minsta tillväxt medan Sveriges ekonomi tuffat på uppåt med cirka två procent om året. Det innebär att Sverige på tio år skapat ett försprång på 20 procent till Finland. Vad i all sin dar beror det på?

Bankmannen Björn Wahlroos sitter i Finsk-svenska handelskammarens fullmäktige. Han ger en infallsvinkel på saken i en intervju med rubriken "Entreprenörskap driver ekonomin framåt", publicerad i handelskammarens 80-årsjubileumsbok. Wahlroos förklarar kraftgången i Finlands ekonomi med finländarnas oförmåga att ta risker.

För att klargöra sin syn tar han hjälp av tv:s internationella frågesportprogram Vem vill bli miljonär? Där får deltagarna svara på frågor genom att välja mellan flera svarsalternativ. En tävlande som svarar rätt på femton frågor vinner en miljon euro i den finska versionen av programmet.

De tävlande har också möjlighet att avbryta spelet och får då en mindre summa pengar, som de skrapat ihop genom att svara på de enklare frågorna i början av programmet.

Enligt Wahlroos finns det inget annat land i världen, där man slutar spela så tidigt som i Finland. Vinster på en eller ett par tusen är tillräckliga för att en finländare ska upphöra med att ta risker. Enligt Wahlroos är det ingen optimal strategi:

"Meningen är väl att deltagarna ska spela lite längre, men detta säger något om varför Finland hamnat på efterkälken när det gäller ekonomin", säger Wahlroos i boken.

Enligt Wahlroos har finländarna i något skede kommit att överreglera inte bara ekonomin, utan även sin själ. Finländarna har enligt honom inte nått internationell framgång på mer än två områden: sport och musik. Efter de olympiska spelen i Rio skulle han kanske även utelämnat sporten.

Wahlroos hypotes är att där svenskarna har behållit sin kreativitet och innovationsförmåga, har finländarna dragit sig undan reflektion och handling. Här spelar beskattningen i Sverige en stor roll: I Sverige är företagande mer lönsamt än i Finland. En annan orsak har stark anknytning till kulturen och historien.

Sverige är en före detta stormakt, vars medborgare fortfarande tror att de kan bli vad som helst. Den före detta aristokratin har under det socialdemokratiska tidevarvet spritt denna självtillit till folket på ett enligt Wahlroos ganska optimalt sätt.

"Svenskarna har inte förlorat sin tro på att de kan göra nästan vad som helst, och resultatet har inte alls varit dåligt."